Suština teologije o jednom Bogu

David K. Bernard

AUTOROV PREDGOVOR

Suština teologije o jednom Bogu bila je prvo predstavljena kao studija na simpozijumu nazvanom "Aspekti Pentekostalnog pokreta monoteizma" koji se održavao od 5-7 jula 1984. g. u Kembridžu, Masačusets. Sponsor ovog simpozijuma je bila Harvard Divinity School Cambridge, Massachusetts. Bilo je predstavljeno deset studija, a ova je bila jedina studija predstavljena od United Pentecostal Church i jedina koja se direktno odnosila na doktrinu o jednom Bogu. Svrha studije je bila da predstavi suštinske elemente verovanja u jednog Boga, da ih razlikuje od trinitarijanskog verovanja i da odgovori na primedbe koje trinitarijanci mogu dati.

Kako su se mnogi, pa čak i trinitarijanci zainteresovali za ovu studiju, bila je pripremljena za štampu. Samo nekoliko manjih promena je bilo izvršeno a naročito je bilo dodano citiranje W.A. Criswell-a.

Nadam se da će ova knjižica izvršiti dvostruku ulogu:

1) kratko, pogodno izlaganje za vernike u jednog Boga,

2) koncizno ali sveobuhvatno predstavljanje jednoboštva za one koji su izvan ovog pokreta.

Za detaljniju diskusiju o doktrini o jednom Bogu čitaocu se preporučuje autorova knjiga nazvana "The Oneness of God".

David K. Bernard

SUŠTINA TEOLOGIJE O JEDNOM BOGU

Prema jednoj proceni svaki četvrti američki pentekostalac prianja doktrini poznatoj kao nauka o jednom Bogu. Mnogi su u crkvenoj istoriji nezavisno formulisali termin Teologija o jednom Bogu, uključujući tu na primer: modaliste, sabelijane u pre-nicejskoj eri, Michaela Servetusa (1531), Džona Milera (1876), Andreja Uršana (1910), R.E. McAlister-a, John Scheppe-a i Frank Ewart-a (1913), i Pravu Isusovu Crkvu u Kini (1917). Stoga, teologija o jednom Bogu ne može biti analizirana jedino sa stanovišta istorijskog razvoja modernog pokreta jednoboštva, već se ozbiljna pažnja mora posvetiti biblijskim tekstovima, koji su pokrenuli njeno postojano ponovno pojavljivanje u kršćanstvu. Ova knjižica će poistovetiti svojstvene principe teologije o jednom Bogu iz perspektive pentekostalca koji veruje u jednog Boga, predstaviti njihove biblijske osnove i suprotstaviti ih trinitarijanskim.

- Odeljci o Sinu se proročki odnose na čoveka Krista, pokazujući na Božju buduću manifestaciju u telu.

- Odeljci o Duhu Božjem, Reči Božjoj i mudrosti Božjoj ne nagoveštavaju množinu osoba ništa više nego kad se govori o duhu, reči ili mudrosti čoveka.

- Sve starozavetne teofanije lako mogu biti viđene kao manifestacije jednog svugde-prisutnog, svemogućeg Boga. Dok je izraz "anđeo Gospodnji" očigledno teofanija u mnogim odeljcima, ponekad ovaj izraz označava doslovnog anđela različitog od Boga.

- Atribut ljudskog tela koji se odnosi na Boga je antropomorfološki, dok kao Duh Božji nema stalno fizičko telo, nezavisno od Marijinog sina.

- Trinitarijanci često objašnjavaju da monoteistički upotrebljeni odeljci, da bi pokazali jedinstvo Boga govore jedino o savršenoj saglasnosti i jedinstvu unutar trojstva, isključujući množinu lažnih božanstava ali ne i množinu osoba u istinitom Bogu. Bilo kako, niti biblijski pisci, niti njihovi originalni slušaoci to ovako ne shvataju. Dalje, ovakvo gledište dozvoljava odmah politeizam (mnogoboštvo), jer mnogo različitih božanstava može postojati u savršenoj saglasnosti i harmoniji.

- Trinitarijanci pokazuju da je jevrejska reč koja je upotrebljena da opiše Božje jedinstvo ECHAD, što može značiti apsolutno brojčano jedinstvo i upotrebljeno je u tom smislu mnogo puta u Pismu. Jedino i ovako mora biti interpretirano kada se odnosi na Boga, inače ne bi isključilo politeizam kao što je to pitanje

u odeljcima jasno naznačeno.Doći do tog stepena da Echad znači jedinstvo množine stvari, ono označava jedinstvo Božjih mnogostrukih atributa.

Okrenuti u Novi zavet, izlagači naglašavaju važnost egzegeze u svetlu konteksta i kulture. Originalni govornici i pisci su bili monoteistički židovi koji nisu mislili predstavljati dramatično novo otkrivenje množine u božanstvu.

Niti pisci niti čitaoci nisu mislili u trojičarskoj kategoriji, jer doktrina i terminologija trojstva tek je trebala biti formulisana. Mnogi novozavetni odeljci potvrđuju starozavetni monoteizam[3]. Niti jedan zavet ne upotrebljava reč trojstvo, niti povezuje reč tri ili reč osobe sa božanstvom na bilo koji važan način.[4]
Jedini odeljak koji upotrebljava reč osoba (hypostasis) u odnosu na Boga je u Hebrejima 1:3 gde kaže da je Sin lik Božje osobe - doslovno "substance" (biti) - ne odvojena osoba ili substanca.

Dok trinitarijanci dopuštaju da je njihova doktrina božanstva tajna ograničenim ljudskim razumima, dotle pristalice jednoboštva podržavaju da Božje jedinstvo nije tajna već je ona jasno otkrivena onima koji će verovati. Za njih prava tajna Božanstva je utelovljenje (I. Tim. 3:16) a to je bilo otkriveno.

U proceni pozicije verovanja u jednog Boga interesantno je primetiti zaključak Nove katoličke Enciklopedije: "Postoji priznavanje dela egzegeta i biblijskih teologa... da ne može neko govoriti o Trinitarijanstvu u Novom Zavetu bez nekih ozbiljnih kvalifikacija....

Novozavetne egzegeze koje su sada primljene, i kao što je pokazano, da ne samo verbalni oblik izražavanja, nego čak i modeli misli karakteristične za patristički i koncilijanski razvoj bile bi strane misli i kulturi novozavetnih pisaca"[5].

Nešto slično, protestanski teolog Emil Bruner je napisao "Doktrina o Trojstvu sama po sebi, kako god, nije biblijska doktrina, i to ne slučajno već po potrebi. To je produkt teološke refleksije nad problemom. Crkvena doktrina Trojstva nije samo produkt prave Biblijske misli već je to isto produkt filozofske spekulacije što je daleko od Biblijske misli".[6]

APSOLUTNO BOŽANSTVO ISUSA KRISTA

Teolozi doktrine o jednom Bogu identifikuju Isusa Krista kao utelovljenje jednog Boga, bazirano na doslovnoj interpretaciji, Kološanima 2:9-10 gde kaže: "Budući da u Njemu stanuje stvarno sva punina božanstva, po njemu ste i vi ispunjeni. On je Glava svakog Poglavarstva i Vlasti". Sva imena, nazivi Božanstva kao Jahve, Otac i Duh Sveti - tačno se primenjuju na Isusa. Isus nije samo utelovljenje jedne osobe trojstva, već utelovljenje celog karaktera, kvaliteta i ličnosti jednog nevidljivog Boga. Vernici u jednog Boga tvrde u najsnažnijem izrazu da je Isus Bog u starozavetnom smislu, tvrdeći da su novozavetni pisci ovo mislili kada su Isusa zvali Bogom. To znači, da se jedan jedini Bog Starog zaveta utelovio kao Isus Krist. "Bog bijaše onaj koji

Kristu pomirio svet sa sobom (II. Kor. 5:19). Upotrebljavajući biblijsku terminologiju, Isus je lik nevidljivog Boga, Bog manifestovan u telu, naš Bog i Spasitelj, izražen lik Božje supstance"[7]

W.A. Criswell, pastor Prve Baptističke crkve u Dalasu Teksas, i bivši predsednik Južne Baptističke konvencije, opisao je Kristovo božanstvo u izrazima identičnim poziciji vernika u jednog Boga, u "Tumačećim propovedima iz Otkrivenja":

"Vrlo često se čudim na ljudima koji misle da će u nebu videti tri Boga. Ako ćeš ikada videti tri Boga, onda ono što Mohamedanci govore o tebi je istina i ono što Židovi govore o tebi je istina. Ti nisi jednobožac već mnogobožac. Veruješ u multiplikaciju Boga, množinu. "Čuj, o Izraele, Jahve tvoj Bog je jedan Bog." Mi znamo Boga kao našeg Oca, znamo Boga kao našeg Spasitelja i znamo Boga preko Duha Svetog u našim srcima. Ali nema tri Boga. Pravi kršćanin je jednobožac. Postoji jedan Bog. "Ja i moj Otac smo jedno". Onaj ko mene vidi video je Oca". Gospod Bog je taj koji govori. Bio je to On koga je Ivan ugledao kada se okrenuo. Jedini Bog koga ćete videti je Gospod Bog koga je Ivan video u viziji među svećnjacima. Jedinog Boga koga ćete ikad osetiti je Gospod, Božji duh u vašim srcima. Postoji samo jedan Bog, Otac sviju nas. Jedini Gospod Bog, Krist. U Starom zavetu nazivamo ga Jahve. U Novom zavetu nazivamo ga Isus. Jedini veliki Bog, stoji u autoritetu i sudu, u sudskoj dostojanstvenosti među Njegovim crkvama danas, posmatrajući nas. "Video sam jednog (veliki mistični simbol) sličan Sinu čovečjem."[8]

Sam Gospod Bog dolazi, jer Krist Isus je Bog ovog svemira. Nećemo videti tri Boga u nebu. Nikad nemoj biti ubeđen da ćemo u slavi videti Boga broj 1, Boga broj 2, i Boga broj 3. Ne! Postoji jedan veliki Gospodin Bog. Mi Ga znamo kao našeg Oca, znamo Ga kao našeg Spasitelja, i znamo Ga kao Duha svetoga u našim srcima. Postoji samo jedan Bog i ovo je veliki Bog, nazvan u Starom zavetu Jahve, utelovljen, nazvan u Novom zavetu Isus Vladar neba, koji dolazi."9

Vernici u jednog Boga sve titule božanstva primenjuju na Isusa:

- Isus je Jahve Starog zaveta. Ovo je utvrđeno studiranjem mnogih starozavetnih izjava koje se odnose na Jahvu a koje Novi zavet primenjuje na Isusa. Na primer u Izaiji 45:23 Jahve kaže:"...da će preda mnom prignuti svako koljeno, mnome će se svaki jezik zaklinjati", ali u Rimljanima 14:10-11 i Filiplja-nima 2:10-11 Pavle primenjuje ovo proroštvo na Krista. Stari zavet opisuje Jahvu kao Svemogućeg, Ja jesam, jedini Spasitelj, Gospod nad gospodarima, Prvi i Poslednji, jedini Stvoritelj, Sveti, Otkupitelj, Sudija, Pastir i Svetlo, dok Novi zavet sve ove titule daje Isusu Kristu.

- Isus je Otac. "Ime mu je... Bog silni, Otac viječni... (Izaija 9:6), "Ja i Otac jedno smo (Ivan 10:30), "...da je Otac u meni i ja u Ocu", (Ivan 10:38), "Tko je vidio mene, vidio je i Oca", Ivan 14:9, Isus je Otac pobednika, Otkrivenje 21:6,7, i On je obećao da neće ostaviti svoje učenike da budu siročad (Ivan 14:8). Biblija pripisuje mnoga dela zajedno i Ocu i Isusu: uskrsnuće Kristovog

tela, poslanje Parakleta (Utešitelja), dovođenje ljudi k Bogu, odgovori na molitve, posvećivanje vernika i uskrsavanje mrtvih.

- Sveti Duh jeste doslovno Duh koji je bio u Isusu Kristu. "Duha istine... boravi s vama i jer će biti u vama. Neću vas ostaviti siročad. Vratit ću se k vama", Ivan 14:17-18. "A Gospodin je Duh", II. Korinćanima 3:17, Sveti Duh je Duh Sina i Duh Isusa Krista (Galać. 4:6, Filip. 1:19). Novi zavet pripisuje sledeća dela i Isusu i Duhu svetome: delo kao Paraklet (Utešitelj), daje reči vernicima u času progonstva, zastupanje, posvećenje i ispunjenje vernika. Iako ne odbija trojstvo, Lewis Smedes je priznao: "Iskustvo Duha je iskustvo sa Gospodom. U novo doba Gospod je Duh... Duh je poticao Isusa u Njegovim zemaljskim delima... Duh je Krist u otkupljujućoj funkciji... Ovo nam sugerira da ne služimo biblijskoj svrsi insistirajući na Duhu kao osobi koja je odeljena od osobe čije je ime Isus."10

Konačno, učitelji jednoboštva identifikuju Isusa kao Jednoga na tronu u nebu, upoređujući opis Isusa u Otkrivenju 1 sa tim Jednim na tronu u Otkrivenju 4 i sa saznanjem da "Bog i Jagnje" je jedno biće u Otkrivenju 22:3-4. Bernard Ramm je objasnio da su trinitarijanci nesigurni da li će videti jednu božansku osobu ili tri božanske osobe u nebu."11 dok vernici u jednog Boga snažno odbacuju bilo kakav pojam o tri vidljive osobe kao triteizam.

OTAC, SIN I DUH SVETI

Ne treba pretpostavljati da vernici u Jednog Boga poriču Oca, Sina i Svetoga duha. Jednostavno, oni ne daju trinitarijanske definicije za ove biblijske pojmove. Naziv OTAC se odnosi na Božju ulogu kao oca sveg stvorenja, oca jedinorođenog sina, i oca nanovorođenih vernika. Naziv SIN odnosi se na Božje utelovljenje, jer je čovek Krist doslovno bio začet po Duhu Božjem (Matej 1:18-20), Luka 1:35). Naziv Duh sveti opisuje fundamentalni karakter Božje prirode. Svetost formira osnov Njegovih moralnih atributa, dok duhovnost formira osnov ostalih atributa. Ovaj naziv se naročito odnosi na Boga u aktivnosti, naročito na Njegovo delo u pomazanju, regeneraciji i ispunjenju čoveka.

Vernici u jednog Boga stoga potvrđuju mnoštvo uloga i dela opisanih nazivima Otac, Sin i Duh. Protivno trinitarijancima, poriču da ovi nazivi reflektuju suštinu trojstva u Božjoj prirodi i tvrde da oni svi egzistiraju istovremeno u Kristu. Izrazi mogu biti shvaćeni kao i Božje otkrivenje čoveku. Otac se odnosi na Boga u familijarnom smislu prema čoveku, sin se odnosi na Boga utelovljenog, i Duh se odnosi na Boga u aktivnosti. Na primer, jedan čovek može imati tri važne funkcije ili odnosa: kao administrator, učitelj i savetnik - a biti jedna osoba u pravom smislu te reči. Bog nije definisan ili ograničen na trojstvo.

Kao što smo već videli, božanska priroda Isusa Krista Sina Božjeg je identifikovana u Ocu i Duhu svetom. Više, Otac i Duh sveti

su identifikovani kao jedno te isto biće. Naziv Duh sveti jednostavno opisuje što Otac jeste. Duh sveti je doslovno Otac Isusov, jer Isus je začet po Duhu svetome. Biblija naziva Svetog Duha kao Duha Jahvinog, Duha Božjeg i Duha Očevog. Biblija opisuje mnoga dela Boga, Oca Duhu, kao što je uskrsnuće Krista i ispunjenje, utehu, posvećenje i uskrsnuće vernika.

Učitelji jednoboštva nude sledeća objašnjenja Novozavetnih odeljaka koja se često upotrebljavaju za demonstraciju postojanja trojstva.

- Množina u odnosu na Oca i Sina jednostavno pravi razliku između Kristovog božanstva i čovečnosti.

- Ostale množine u odnosu na Boga prave razliku između različitosti manifestacija, atributa, uloga ili odnosa koje ima jedan Bog. Na primer u II. Korin. 13:13 opisuje tri aspekta, atributa ili dela Boga - milost, ljubav i zajedništvo - i spaja ih sa imenima ili nazivima koje se najdirektnije podudaraju sa ovim kvalitetama - Gospodin Isus Krist Bog i Sveti Duh. Slično I. Petra 1:2 spominje - predznanje Boga Oca, posvećenje Duha i krv Isusa

- Krštenje Kristovo nije značilo uvođenje Židovima radikalnu, novu doktrinu mnoštva u Božanstvu, već je označavalo autoritativno pomazanje Isusovo kao Mesije. Ispravno razumevanje Božje svugdeprisutnosti rasteruje svaki pojam da nebeski glas i golubica iziskuju odeljene osobe.

- Kristov opis Svetoga duha kao "drugi Utešitelj" (Branitelj) u Ivanu 14 nagoveštava različitost forme ili odnosa, tj. Krist u Duhu radije nego u telu.

OTAC, SIN I DUH SVETI

Ne treba pretpostavljati da vernici u Jednog Boga poriču Oca, Sina i Svetoga duha. Jednostavno, oni ne daju trinitarijanske definicije za ove biblijske pojmove. Naziv OTAC se odnosi na Božju ulogu kao oca sveg stvorenja, oca jedinorođenog sina, i oca nanovorođenih vernika. Naziv SIN odnosi se na Božje utelovljenje, jer je čovek Krist doslovno bio začet po Duhu Božjem (Matej 1:18-20), Luka 1:35). Naziv Duh sveti opisuje fundamentalni karakter Božje prirode. Svetost formira osnov Njegovih moralnih atributa, dok duhovnost formira osnov ostalih atributa. Ovaj naziv se naročito odnosi na Boga u aktivnosti, naročito na Njegovo delo u pomazanju, regeneraciji i ispunjenju čoveka.

Vernici u jednog Boga stoga potvrđuju mnoštvo uloga i dela opisanih nazivima Otac, Sin i Duh. Protivno trinitarijancima, poriču da ovi nazivi reflektuju suštinu trojstva u Božjoj prirodi i tvrde da oni svi egzistiraju istovremeno u Kristu. Izrazi mogu biti shvaćeni kao i Božje otkrivenje čoveku. Otac se odnosi na Boga u familijarnom smislu prema čoveku, sin se odnosi na Boga utelovljenog, i Duh se odnosi na Boga u aktivnosti. Na primer, jedan čovek može imati tri važne funkcije ili odnosa: kao administrator, učitelj i savetnik - a biti jedna osoba u pravom smislu te reči. Bog nije definisan ili ograničen na trojstvo.

Kao što smo već videli, božanska priroda Isusa Krista Sina Božjeg je identifikovana u Ocu i Duhu svetom. Više, Otac i Duh sveti

su identifikovani kao jedno te isto biće. Naziv Duh sveti jednostavno opisuje što Otac jeste. Duh sveti je doslovno Otac Isusov, jer Isus je začet po Duhu svetome. Biblija naziva Svetog Duha kao Duha Jahvinog, Duha Božjeg i Duha Očevog. Biblija opisuje mnoga dela Boga, Oca Duhu, kao što je uskrsnuće Krista i ispunjenje, utehu, posvećenje i uskrsnuće vernika.

Učitelji jednoboštva nude sledeća objašnjenja Novozavetnih odeljaka koja se često upotrebljavaju za demonstraciju postojanja trojstva.

- Množina u odnosu na Oca i Sina jednostavno pravi razliku između Kristovog božanstva i čovečnosti.

- Ostale množine u odnosu na Boga prave razliku između različitosti manifestacija, atributa, uloga ili odnosa koje ima jedan Bog. Na primer u II. Korin. 13:13 opisuje tri aspekta, atributa ili dela Boga - milost, ljubav i zajedništvo - i spaja ih sa imenima ili nazivima koje se najdirektnije podudaraju sa ovim kvalitetama - Gospodin Isus Krist Bog i Sveti Duh. Slično I. Petra 1:2 spominje - predznanje Boga Oca, posvećenje Duha i krv Isusa

- Krštenje Kristovo nije značilo uvođenje Židovima radikalnu, novu doktrinu mnoštva u Božanstvu, već je označavalo autoritativno pomazanje Isusovo kao Mesije. Ispravno razumevanje Božje svugdeprisutnosti rasteruje svaki pojam da nebeski glas i golubica iziskuju odeljene osobe.

- Kristov opis Svetoga duha kao "drugi Utešitelj" (Branitelj) u Ivanu 14 nagoveštava različitost forme ili odnosa, tj. Krist u Duhu radije nego u telu.

- Ivan 17 govori o jedinstvu čoveka Krista sa Ocem. Kao čovek Krist je bio jedno sa Bogom u mislima, svrsi i volji, a u tom smislu i mi možemo biti jedno sa Bogom. Međutim, ostali odeljci uče da je Krist jedno sa Bogom u smislu u kome mi ne možemo biti a to je da je On sam Bog.

- Govoreći Isus je sa desne strane Bogu, ne znači fizičko pozicioniranje dva bića sa dva tela, jer Bog je Duh i nema fizičkog tela, osim u Isusu Kristu. Radije, ova fraza je idiomski izraz iz Starog zaveta, označavajući da Krist poseduje svu vlast, autoritet i prvenstvo Božje.[12]

- Pavlove poslanice tipično sadrže pozdrav kao: "Milost vam i mir od Boga, Oca našega i Gospodina Isusa Krista" Rimlj. 1:7. Ovo naglašava potrebu spoznati ne samo Božju ulogu kao Oca i stvaraoca, nego isto Božje otkrivenje u telu kao Isus Krist. Gramatička konstrukcija Grčke fraze, naročito upotreba konjuktiva KAI, može biti viđen kao identifikacija Oca sa Isusom. Granville Sharpsovo pravilo o Grčkom članu primenjuje: ako dve lične imenice istog roda, broja su spojeni sa KAI, i ako prva ima određen član a druga ne, obadve se odnose na istu osobu.

- "Bog i Otac našeg Gospodina Isusa Krista" označava zavetujući odnos kao i "Bog Abrahamov". Služi nam da nas podseti na obećanje Kristovo koje je On zadobio kao bezgrešan čovek, koje su na raspolaganju od "Boga Isusa Krista" onima koji imaju veru u Krista.

- Kristov KENOSIS opisan u Filipljanima 2:6--8 ne znači da je Krist lišio sebe od atributa božanstva kao što je svugdeprisutnost, sveznanje i svemogućnost jer onda bi Krist bio jedino polubog. Duh Kristov je zadržao sve atribute božanstva čak je manifestovao sav Njegov karakter u telu. Ovi

odeljci se odnose samo na ograničenja koja je Krist nametnuo na sebe u odnosu na njegov ljudski život. KENOSIS je bio dobrovoljna predaja slave, dostojanstva i Božjih povlastica a ne odricanje njegove prirode Božanstva. Jedinstvo Božanstva i čovečnosti, što je bio Isus Krist, jednak je bio sa Bogom i proizilazio je iz Boga, ali postao je ponizan i poslušan do smrti.

- Vizija jednog na tronu i Jagnjeta u Otkrivenju 5 su samo simbolični. Jedan na tronu predstavlja Božanstvo, dok Jagnje predstavlja Sina u Njegovoj čovečnosti, ulozi žrtve.

S I N

Kao što smo videli, izlagači jednoboštva definišu izraz Sin da znači manifestaciju jednog Boga u telu. Oni ostaju pri svome da se Sin može odnositi samo na Kristovu ljudsku prirodu (kao u "Sin je umro") ili na jedinstvo božanstva i ljudskosti (kao u "Sin će se vratiti na zemlju u slavi"). Kako god, oni insistiraju da izraz nikad ne sme biti upotrebljen odeljeno od Božje inkarnacije, nikad se ne sme samo odnositi na Božanstvo. Odbacuju nebiblijski izraz "Bog Sin", doktrinu večnog Sina i doktrinu večnog rođenja.[13] Fraza "jedinorođeni sin" ne odnosi se na nepojmljivu, duhovnu generaciju Sina od Oca, već se odnosi na čudotvorno začeće Isusa u utrobi device preko Duha Svetoga.

U dokazivanju počeća Sina, vernici jednog Boga se pozivaju na ove odeljke Reči: "Duh sveti sići će na te - odgovori joj anđeo - si-

la Previšnjega zasjenit će te, zato će se dijete koje ćeš roditi zvati Svetim, Sinom Božjim". Luka 1:35. "Ali kada dođe punina vremena posla Bog svoga Sina, rođena od žene, rođena pod zakonom", Galaćanima 4:4. "Ti si moj Sin; ja te danas rodih" Hebrejima 1:5. Oni pokazuju na vreme kada će svojstvena uloga Sina da se okonča, kada otkupljujuća svrha za koju je Bog sebe manifestovao u telu neće više postojati. Ovo ne uključuje da će Kristovo besmrtno, proslavljeno ljudsko telo prestati da postoji, već samo da će posredničko delo i vladavina Sina prestati. Uloga Sina će biti zagnjurena natrag u veličinu Boga, koji će ostati u Njegovoj prvoj originalnoj ulozi kao Otac, Tvorac i Upravitelj svega. "Kada mu bude sve podloženo, tada će se i sam Sin podložiti onome koji je njemu sve podložio, da bude Bog sve u svemu." (I. Korinćanima 15:28).

Vernici u jednog Boga ističu dve prirode u Kristu upotrebljavajući ovu istinu da bi objasnili množinu odnosa prema Ocu i Sinu u Evanđeljima. Kao Otac, Isus se ponekad ponašao i govorio iz Njegove božanske samo-svesti; kao Sin ponekad se ponašao i govorio iz Njegove ljudske samo-svesti[14]. Dve prirode nikad ne deluju u konfliktu, jer su sjedinjene u jednoj osobi. Bez obzira od njihovog isticanja na dve Kristove prirode, zastupnici nauke o jednom Bogu su posvetili nedovoljnu pažnju mnogim oblastima Kristologije. Neki su davali izjave koje su zvučale Apolinarianski zbog neuspeha definisanja i slabe upotrebe tačnih izraza, ali učenici te nauke odlučno odbacuju ovu implikaciju. Ako je pažljivo razvijena, nauka

u jednog Boga može biti viđena kao primerana sa kristologičkom formulacijom Kalcedonskog koncila, naime da Krist ima dve kompletne prirode - božansku i ljudsku - ali je jedna osoba. Kako god, vernici u jednog Boga se ne oslanjaju na veroispovesti da formulišu doktrinalne pozicije, već jedino gledaju na Pisma, koja otkrivaju potpuno božanstvo Krista, potpunu čovečnost Krista, i suštinu i potpuno jedinstvo božanstva i čovečnosti u inkarnaciji (utelovljenju).

Vernici u jednog Boga su u nekoliko slučajeva nedosledno uzeli kristologičku poziciju ne samo sa Kalcedonima već i sa svojom vlastitom pozicijom jednoboštva. Na primer, neki su objasnili Kristov uzvik na krstu "Moj Bože, moj Bože, zašto si me ostavio?" kao da označava da je Duh Božji odstupio od Isusa tog momenta. Ne samo da ovaj vid uništava jedinstvo Kristove ličnosti, već skraćuje verovanje u Njegovo apsolutno božanstvo. Više je dosledno posmatrati ovo kao da označava kaznu koju je Krist trpeo kada je uzeo grehe sveta. On je okusio smrt za svakog čoveka, osećao je potpuno odeljivanje od Boga koje će grešnik osetiti u večnosti.

Unutar kruga vernika u jednog Boga postoje različita gledišta izražena u odnosu na sklonost ka greškama. Dosledna primena principa jednoboštva će ukazati da je Krist bio bezgrešan. Povremeno, neko će uključiti da je Isus postao potpuno svestan Njegovog božanstva ili postao potpuno božanski samo u nekoliko tačaka njegovog punoletnog života, kao prilikom Njegovog krštenja. Ova pozicija je nedosledna prema doktrini o jednom Bogu, o rođenom Sinu

i apsolutnom božanstvu Krista, i odbijena je od strane ovog pokreta.

Učitelji doktrine o jednom Bogu nude sledeća objašnjenja na pitanja koja su izrasla iz respekta prema njihovoj doktrini Sina.

- Prema Jevrejima 1:2 Bog je stvorio svet po Sinu. Sigurno Duh (Bog) koji je bio u Sinu bio je takođe Tvorac svetova. Ovaj citat može takođe indicirati da je Bog predicirao celo delo stvaranja na budućoj manifestaciji Sina. Bog je znao da će čovek sagrešiti, ali On je takođe znao da kroz Sina čovek može biti spašen i može ispuniti Božju originalnu svrhu u stvaranju. Kao što je John Miller rekao "Iako On nije uzeo svoju čovečnost sve dok punina vremena nije došla, ipak ju je upotrebio, i delovao na njoj kroz večnost".15

- Jevrejima 1:6 naziva Sina Prvorođenim. Arijanska interpretacija ovog stiha bi glasila da je Bog stvorio božanskog Sina prije nego li je On stvorio bilo šta drugo, ali ovo je protivrečno sa teologijom o jednom Bogu i pokret odbacuje svaku formu Arijanizma. Sin je prvorđenac u smislu njegove čovečnosti:
1) On je prvi i jedinorođeni Sin u tome da je bio začet od Duha,
2) Inkarnacija (utelovljenje) je postojalo u Božjem umu od početka i formirala je osnov za sva kasnija dela,
3) Kao čovek, Isus je prvi koji pobeđuje greh tako da je prvorođeni u duhovnoj familiji Božjoj
4) Kao čovek, Isus prvi pobeđuje smrt i tako je prvorođeni uskrsnuća
5) Kao prvorođeni sin što je imao poziciju prvenstva, tako je i Isus glava svakog stvorenja i crkve.

- Isus je postojao pre inkarnacije, ne kao večni Sin već kao večni Duh Božji. Sin je bio poslan od Oca, ali ova terminologija jednostavno indicira da je Otac izvršio Njegov prepostojeći plan u određenoj tački u vremenu i da je Sin bio božanski određen da izvrši određeni zadatak. Na isti način, Ivan Krstitelj je bio čovek poslan od Boga, ali on nije postojao prije no što je stigao na ovaj svet.

- Kristove molitve predstavljaju borbu ljudske volje koja je podređena božanskoj volji. One predstavljaju Isusa koji se moli iz Njegove ljudske (čovečje) svesti a ne iz Njegove božanske, jer prema definiciji Bog i ne treba da se moli. Ovaj način razmišljanja takođe objašnjava ostale primere inferiornosti Sina u sili i znanju. Ako ovi primeri demonstriraju množinu osoba, onda daju osnov za subordinaciju jedne osobe prema drugoj a to je u suprotnosti sa trinitarijanskom doktrinom jednakosti.

- Ostali primeri komunikacije, konverzacije ili izjava ljubavi između Oca i Sina objašnjeni su kao komunikacija između božanske i ljudske Kristove prirode. Ako je to upotrebljeno da pokazuje razlikovanje osoba, onda bi uspostavili odvojene centre svesti u Božanstvu, što je rezultat politeizma.

LOGOS

Logos (Reč) u Ivanu 1 nije ista sa nazivom Sin u teologiji o jednom Bogu, kao što je kod trinitarijanaca. Sin je ograničen na inkarnaciju, dok logos nije. Logos je Božje samoizražavanje, Božje samootkrivenje, obelodanjivanje, "Bog

izražava sebe"[16] Prije inkarnacije, Logos je bila neizražena misao ili plan u umu Božjem. U početku Logos je bio kod Boga, ne kao odeljena osoba već Bog sam - pripadao je Bogu kao čovek i njegova reč. U punini vremena Bog je stavio telo na Logos, On je sebe izrazio u telu.

TEOLOGIJA IMENA

Vernici u jednog Boga ističu doktrinu imena Božjeg kao što je izražena i u Starom i u Novom zavetu. Jer za ljude biblijskog vremena ime je deo osobe, produžetak ličnosti pojedinca[17]. Naročito, ime Božje predstavlja otkrivenje Njegove prisutnosti, karaktera sile i autoriteta. U Starom zavetu, Jahve je bilo otkupljujuće ime Božje i jedinstveno ime pomoću koga je raspoznavao sebe od lažnih bogova. u Novom zavetu, učitelji o jednom Bogu tvrde da je Bog pratio sebe u telu sa novim imenom. To ime je Isus, što uključuje Jahvu, jer doslovno znači Jahve - Spasitelj ili Jahve je spasenje. Premda drugi nose ime Isus. Gospod Isus Krist je jedini koji stvarno znači ono šta to ime opisuje.

Dok trinitarijanci vide ime Isus kao ljudsko ime Boga Sina, pristalice jednog Boga vide ga kao otkupljujuće ime Boga u Novom zavetu, što nosi sa sobom silu i autoritet potreban crkvi.[18] Oni citiraju sledeća mesta Pisma: "Ma što me zamolili u moje ime, ja ću to učiniti" (Ivan 14:14), "Spasenja nema ni po jednom drugom jer je pod nebom to jedino ime dano ljudima po kojem nam se treba spasiti." (Dela

10:43) "Zato ga Bog uzdiže na najvišu visinu i dade mu jedincato ime koje je iznad svakog drugog imena da se Isusovu imenu pokloni svako koljeno nebeskih, zemaljskih i podzemaljskih bića" (Filipljanima 2:9-10) "I što god htednjete reći ili učiniti neka sve bude u ime Gospodina Isusa". (Kološanima 3:17). Oni označavaju da se prva crkva molila, propovedala, učila, isceljivala bolesne, izgonila nečiste duhove i krštavala u ime Isusa. Ime Isus nije neka magična formula, već je delotvorno samo kroz veru u Isusa i u srodstvu sa Njim. Kršćanin treba da upotrebi izgovoreno ime Isus u molitvi i krštenju kao spoljašnji izraz vere u Isusa i u poslušnosti Božjoj reči.

FORMULA ZA VODENO KRŠTENJE

Teologija imena i odbacivanje trojstva iziskuje da bude upotrebljena Kristologička formula za krštenje. Pokret monoteizma uči da vodeno krštenje treba da bude izvršeno prizivanjem imena Isus. Često se nazivi kao Gospod ili Krist upotrebljavaju kao dodane identifikacije kao u Delima apostolskim. Izlagači o jednom Bogu pokazuju da svaki put kada Biblija opisuje formulu upotrebljenu u stvarnom krštenju, uvek opisuje ime Isus (Dela 2:38, 8:16, 10:48, 19:5, 22:16). Poslanice upotrebljavaju mnoge aluzije na formulu imena Isus kao dodatak ovim istorijskim izveštajima u Delima (Rimljanima 6:4, I. Korinćanima 1:13, 6:11, Galaćanima 3:27, Kološanima 2:12).

Mateju 28:19 je dana posebna pažnja, jer to je jedini biblijski citat koji može biti aluzija na neku drugu formulu. Objašnjen je na sledeći način:

- Gramatika stiha označava ime u jednini. Isus je u isto vreme Otac, Sin i Duh. On je došao u imenu svoga Oca a poslaće Duha u Njegovom imenu, jedno ime u Mateju 28:19 mora biti Isus. Mnogi trojičari prepoznavaju da je ime u jednini i identifikuju ga kao Jahve[19]. Izlagači jednoboštva dodaju da Božje spasonosno ime u Novom zavetu nije Jahve već Isus.

- Kontekst iziskuje Kristologičku formulu. Krist je zaista rekao: "Dana mi je sva vlast nebeska i zemaljska. Zato idite i učinite sve narode učenicima mojim krsteći ih u moje ime. Ponovo, mnogi trojičari su prepoznali silu (delovanje) ovog argumenta.[20] Prema tome oni dokazuju da ovaj stih ne izveštava Isusov ipsissima verba već da je to parafrazirao Matej ili je to kasnija liturgijska promena prepisivača. Značajno je da je Eusebius često citirao ovaj stih pre Nikejskog koncila kao "u moje ime". Drugi trojičari iznose da crkva originalno nije videla ovaj stih kao stvarnu formulu za krštenje. Za vernike jednoboštva primljene reči u Mateju 28:19 ne zauzimaju tekstualni problem, oni vide postojeće reči kao opis formule imena Isus.

- Paralelni izveštaji Velike Dužnosti u Marku 16 i Luci 24, opisuju ime Isus.

- Prva crkva, što je uključivala i Mateja, nosili su Kristove instrukcije krštavajući u ime Isusa.

Dok se crkveni istoričari uopšteno slažu da je originalna formula za krštenje bila u "Ime Isusa" ne svi trinitarijanci se slažu da ova biblijska fraza iziskuje usmeno prizivanje imena Isus. Učitelji jednoboštva tvrde da to iziskuje i evo zašto:

- Ovo je najprirodnije, doslovno čitanje
- U Delima 22:16 Ananija je rekao Pavlu da zaziva ime Gospodnje prilikom krštenja
- Dela 15:7 i Jakov 2:7 nagoveštavaju da je ime Isus bilo prizivano nad kršćanima u određenom vremenu. U zadnjem stihu, The Amplified Bible, poistovećuje ovo kao vodeno krštenje.
- Kad su se učenici molili, stavljali ruke na bolesne i izgonili demone, "u imenu Isus" oni su uvek prizivali usmeno to ime (Dela 3:6, 16:18, 19:13).
- Fraza označava Isusovu silu i autoritet ali sila i autoritet predstavljena imenom uvek je prizivana stvarnom upotrebom tačnog imena.
- Ako ova fraza ne opisuje formulu za krštavanje, onda ne opisuje ni Matej 28:19, iako je gramatička konstrukcija identična. Kako god, onda bi crkva bila bez razlikovanja kršćanskog krštenja od poganskog krštenja, jevrejsko od prozelitskog krštenja i Ivanovog krštenja.
- Premda se tačne reči prilikom krštavanja u izveštajima razlikuju, svi (uključujući i Matej 28:19) opisuju isto ime: ISUS.

PRIMANJE SVETOG DUHA

Trinitarijanci su često bili optuženi zbog uzdizanja Duha svetog na račun Sina, i oni oštro prave razliku između primanja Krista i primanja Duha svetoga. Doktrina jednoboštva izbegava ovaj problem. Primiti Krista znači primiti Svetog duha i vice versa.

Pentekostalci koji veruju u jednog Boga očekuju da krštenje u Svetom duhu odmah sledi po pokajanju kao deo apostolskog obraćeničkog iskustva. Učenici su čekali dok nije došao Pentekost - pedesetnica za njihovo krštenje u Duhu samo zbog toga što nije bio na raspolaganju pre formiranja Novozavetne crkve. Kornelije i njegova familija su odmah primili Duha kad su uzverovali Petrovom propovedanju. Pavle je bio ispunjen sa Svetim duhom, kao delom njegovog obraćeničkog iskustva za tri dana. Samaritani u Delima 8 i Ivanovi učenici u Delima 19 su primili Svetoga duha kada su došli u puninu vere u Krista.

Za razliku od drugih Pentekostalaca, Pentekostalci jednoboštva imaju za cilj da vide krštenje u Duhu svetom kao integralni deo primanja Krista. Za njih to nije sledeći član trojstva ili drugo ili treće "delo milosti", već je to deo novog života u Kristu.

ZAKLJUČAK

U protivrečnosti sa trinitarijanstvom, vernici jednoboštva potvrđuju da: 1) Bog je nerazdeljivo jedan u broju bez razlikovanja

osoba 2) Božanstvo nije misterija, 3) Isus je apsolutna punina Božanstva, On je ujedno Elohim, Jahve, Otac, Sin i Sveti Duh, 4) Sin Božji je bio rođen od tela i nije postojao od večnosti - izraz se odnosi samo na Božju inkarnaciju u Kristu, 5) Logos (Reč) nije odeljena osoba, već um, misao, član, aktivnost ili izražavanje Oca 6) Isus je otkriveno ime Boga u Novom zavetu, i predstavlja spasenje, silu i autoritet od Boga, 7) Vodeno krštenje treba biti izvršeno usmenim zazivanjem imena Isus kao deo formule za vodeno krštenje 8) Vernici će definitivno videti samo jedno božansko biće u nebu - Isusa Krista.

Doktrina o jednom Bogu ne poništava ostale doktrine od suštinske važnosti za kršćanstvo, počev od jedinog autoriteta Pisma do zameničke naknade za opravdanje verom. U stvarnosti, vernici u jednog Boga tvrde da njihova doktrina uzdiže biblijsko kršćanstvo na tri specifična načina:

1) Obnavlja biblijsku terminologiju i biblijski način razmišljanja što se tiče predmeta Božanstva, jasno uspostavljajući Novozavetno kršćanstvo kao duhovno nasleđe Starozavetnog Judaizma, 2) Uzdiže apsolutno božanstvo Isusa Krista, otkrivajući Njegov pravi identitet 3) stavlja biblijski naglasak na imenu Isus, i omogućava silu Njegovog imena da bude na raspolaganju vernicima. Ukratko, njima doktrina jednoboštva je kritičan elemenat u obnavljanju biblijskih verovanja i apostolske sile.

FUSNOTE

1) Tim Dowley Eardmans Handbook to the History of the Church (Grand Rapids: Eardmans, 1977) p. 619.
2) "Jevrejska imenica u množini koja označava veličinu i veličanstvenost" Flanders, Henry and Cresson, Bruce, Introduction to the Bible (New York; John Wiley & sons, 1973) p.48 n.8.
3) Marko 12:29-30, Rimljanima 3:30, I. Korinćanima 8:4, Galaćanima 3:20, Efežanima 4:6, I. Timoteja 2:5, Jakov 2:19, Otkrivenje 4:2.
4) Učenici se slažu da I. Ivanova 5:7 nije bio deo originalnog teksta. Ako bi i bio originalan, ne razdeljuje Oca, Reč i Duha u odeljene osobe ništa više nego što je čovek, njegova reč i duh odeljene osobe. Završava sa "Ovo troje su jedno".
5) "Trinity Holy" The New Catholic Encyclopedia (New York: McGrou Hill, 1967) pp.295-305. 6) Emil Brunner, The Christian Doctrine of God (Philadelphia: Westminster Press, 1949) pp. 236-39.
7) II. Korinćanima 4:4, Kološanima 1:15, I.Timoteja 3:16, Tit 2:13, Hebrejima 1:3, II. Petra 1:1.
8) W.A. Criswell, Expository Sermons on Revelation (Grand Rapids, Zondervan, 1961-66/I, 145-46.
9) Ibid, V, 42.

10) Lewis Smedes, Union with Christ, rev. ed. (Grand Rapids: Eardmans, 1983) pp. 41-54.
11) Bernard Ramm, Protestant Biblical Interpretation, 3 rd ed. (Grand Rapids: Baker, 1965) p. 171.
12) Božja desnica označava Njegovu svemogućnost a sedenje sa Božje desne strane označava preuzvišenost. Ramm, p. 150.
13) Trinitarijanci koji su odbacili terminologiju "večnog Sina" Adam Clarke, Walter Martin, Finis Dake. Vidi Adam Clarke, Clarkes Commentary (Nashville: Abingdon, 1810) V, 360--61; Walter Martin, The Kingdom of the Cults (Minneapolis: Bethany House Publishers, 1965) pp. 102-03; Finis Dake, Dakes Annotated Reference Bible (Lawrence-wille, Ga: Dakes Bible Sales, 1963) NT. p. 139.
14) Henry Thiessen, Lectures in Systematic Theology, rev. ed. (Grand Rapids; Eordmans, 1979) p. 223.
15) John Miller, Is God a Trinity? 3 rd. ed. (Princeton N.J. Privately printed, 1922) pp. 96-97.
16) Flanders and Cresson, p. 511; Miller p.85.
17) Flander and Cresson, p. 61.
18) Essex Kenyon, The Wonderful Name of Jesus (Los Angeles: West Coast Publishing Co, 1977)
19) James Buswell, Jr. A Systematic Theology of the Christian Religion (Grand Rapids: Zondervan, 1980/I, 23.
20) Vidi G.R. Beasley - Murray, Baptism in the New Testament (Grand Rapids: Eardmans, 1962) pp. 81-84.

Suština teologije o jednom Bogu

Izdaje: Kristova Duhovna Crkva

Novi Sad

Jovana Cvijića 44

Urednik: Petar Stojanović

Prevod sa engleskog: Jaroslav Andrašik

Štampa: Ekspres biro "ABCD"

Kisačka 12

Novi Sad

Tel: (021) 337-470

O autoru

David K. Bernard je rođen u Baton Rouge, Louisiana, a odgojen je bio u Seoul, Korea, gdje su bili njegovi roditelji misionari. Diplomirao je na Rice University u Houston, Texas a doktorirao prava na University of Texas u Austin Texas-u.

Ko-autor je knjige: "In Search of Holiness" a autor knjiga: "Oneness of God" i "The New Birth". Redovno piše za "Pentecostal Herald", "Forward", "Congueror" i "Word Aflame Adult Teachers Manual". David K. Bernard je ordiniran propovednik United Pentecostal Church International a redovno održava seminare i predavanja.

Za detaljniju diskusiju doktrine o jednom Bogu pročitajte autorovu knjigu "The Oneness of God." Naručiti je možete na adresu izdavača.